

Br. 1889. VI. 9.

Nederlandsche Vereeniging

VOOR

LOKAALSPoorWEGEN EN TRAMWEGEN.



VERORDENINGEN

IN ZAKE DE

Exploitatie van Tramwegen.





Nederlandsche Vereeniging

VOOR

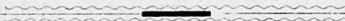
LOKAALSPoorWEGEN EN TRAMWEGEN.



VERORDENINGEN

IN ZAKE DE

Exploitatatie van Tramwegen.



Ingevolge de mij als lid der Commissie van Rapporteurs — in zake het door de Nederlandsche Vereeniging voor Locaal-spoorwegen en Tramwegen te geven antwoord op de aanschrijving, d.d. 17 April 1888, van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid, betreffende hare denkbeelden tot wettelijke regeling van het tramwegwezen in Nederland — door deze Commissie verstrekte opdracht had ik de eer een beknopt overzicht samen te stellen van de meeste der door de provinciale gouvernemen ten in het leven geroepen politie-bepalingen, regelende het gebruik van trambanen op of langs de voor het publiek verkeer openstaande wegen en bruggen. Aan mijne uitnoodiging tot toezending van een paar exemplaren der provinciale verordeningen hadden alle Heeren Griffiers der Staten — behalve die van Limburg — met de meeste bereidwilligheid voldaan. De meesten hunner gaven, door kosteloze toezending van het gevraagde, zelfs een bewijs hunner belangstelling in het geopend onderzoek naar hetgeen de gedachte tramwegwet op het stuk van aanleg en exploitatie der trambanen bij voorkeur zou hebben te bepalen.

Aangezien het bleek dat de Staten van Friesland de materie niet geregeld hadden, dit aan de zorg der Gemeentelijke Besturen overlatend, gaf ik een afzonderlijk overzicht van den inhoud der betrekkelijke reglementen van Zeven Friesche Gemeenten, die ik, op welwillend aanbod van den Heer Griffier door diens tusschenkomst mocht ontvangen.

Inmiddels kwam de commissie tot de overtuiging dat haar eerst opgevat voornemen: aan Zijne Excellentie den Minister een schema eener 's Rijks wettelijke regeling van de exploitatie der tramwegen aan te bieden, niet wel voor uitvoering vatbaar scheen, waartegen zich ook principieel hare overweging, — later tevens die der Vereeniging — verzette: dat het toezicht op den dienst en het gebruik of de exploitatie der tramwegen aan de Gewestelijke en Gemeentelijke Besturen ook verder behoort te blijven opgedragen.

Opdat, intusschen, de tamelijk omvangrijke arbeid niet geheel vruchteloos zou zijn verricht, had het Bestuur der Vereeniging de beleefdheid (die ik zeer waardeer) aan de Vergadering van 6 October 1888 voor te stellen, dat de beide overzichten in druk aan de leden zouden worden rondgezonden. De Heer Secretaris verschafte mij daarna het voor de provincie Limburg vigeerende reglement, waarmede ik het overzicht der provinciale verordeningen nader aanvulde.

Bij mijne vergelijking heb ik mij bepaald tot hetgeen op het gebied der exploitatie bleek te zijn geregeld, mij dus niet verdiepende in hetgeen van aanleg en inrichting te zeggen viel. Dit laatste behoorde eensdeels niet tot het mij gegeven mandaat, en eischte vooral ook een bekwaamheid en ondervinding, die mij vreemd zijn.

Wat de provinciale verordeningen betreft, heb ik die van Noord-Holland tot basis van vergelijking genomen. Zij is het voledigst, — al liet ook zij veel ongereguleerd — en het best geredigeerd, en kan daarom het best als proeve van wetgeving op dit terrein worden aangemerkt. De meeste andere verheffen zich weinig boven het peil der Gemeente-verordeningen, welker waarde, (Men deelde welwillend mijne vrijmoedige critiek?) mij voorkwam niet zeer groot te zijn. Men mist over het algemeen een leidende gedachte in de samenstelling, zich teekenend door geringe stelselmatigheid in de regeling zelve en gebrek aan orde in de groepeerings der artikelen, maar vooral door een zeer verschillende appréciatie der strafwaardigheid van verwachte overtredingen en door groote ongelijkheid van opvattingen wie, in geval van overtreding, aansprakelijk te achten is. Waar de eene meent den concessionaris of het trambestuur te moeten straffen, stelt een andere voor dezelfde fout den machinist, een derde den conducteur verantwoordelijk en strafbaar. In enkele reglementen zijn zeer curieuse bepalingen opgenomen, die heel iets anders zeggen dan bedoeld werd. Hier is niet half genoeg geregeld. Ginds schijnt men zich te hebben uitgesloofd om aan te toonen dat de zin voor keuromanie nog geenszins is verwelkt. De eene verordening acht het noodig, de andere onnoodig, voor te schrijven dat de bevelen der politie behooren te worden opgevolgd. Met welke snelheid buiten de bebouwde kommen gereden mag worden, vond slechts ééne gemeente (Wonseradeel) de moeite van het geven van een voorschrift waard. Daarentegen wordt vrij algemeen bevolen, dat de machine moet stilstaan, als de meest volkomen belemmering haar belet een streep verder te komen.

Zou dit gemis aan een leidende gedachte niet verklaard moeten worden uit de waarheid dat een zaak zich eerst goed laat beoordeelen door wie haar kent? En zij, die de exploitatie met haar eischen en feilen wel reeds kenden, althans geacht konden worden dit te doen, brachten hare reglementen niet met de praktijk in overeenstemming, noch werden door anderen naar een vast stelsel geraadpleegd. Aldus blijkt van een volkomen ontstentenis van eenheid van regeling, niet genoegzaam door verschil in toestanden verklaart, hier en daar slechts den vorm aannemend van een gemis, doch elders bepaald het karakter dragend van een gebrek.

Een zonderlingen indruk maakt de verordening der provincie

Overijsel, die slechts voorschrijft hoe het publiek zich tegenover de trams heeft te gedragen. Zij straft het niet vrij en onbelemmerd laten van den doortocht der treinen met hoogstens *f* 50, boete ^{en} of hoogstens 7 dagen hechtenis. Zij verklaart verder haar „Reglement op de wegen en voetpaden” niet van toepassing op rij- en voertuigen, die zich over ijzeren of stalen sporen bewegen. Groningen verklaart hetzelfde ten opzichte van haar „Reglement op het toezicht der wegen”. Gelderland lascht haar politie-bepalingen, deze materie betreffend, in haar provinciaal „Wegen-Reglement” in. Wat Friesland aangaat, bepaalde ik mijne vergelijking tot de Zeven Gemeenten wier Bestuur een exemplaar harer Verordeningen inzonden. Dus bleven de verordeningen (als die er zijn) van Harlingen, Sneek en Haskerland, welke gemeenten mede door de lijnen der Nederlandsche tramwegmaatschappij doorsneden worden, buiten aanmerking, evenals Dokkum, Dantumadeel en Tietjerksteradeel, waar een paardentram door deze maatschappij wordt geëxploiteerd.

Ik heb, zooveel mogelijk trachtend de gelijksoortige bepalingen naast elkander te voegen, de verschillende verordeningen geheel uit haar verband moeten rukken. Waar soms een ander woord of een afwijkende zinsbouw de feitelijke beteekenis van zuster-bepalingen wijzigden, gaf ik den volledigen tekst weder; elders den zakelijken inhoud van overeenkomstige artikelen.

Bij een oppervlakkige beschouwing zal voor den welwillenden lezer de behandelde stof uiterst droog schijnen. Toch, hoop ik, zal ze bij aandachtige vergelijking eenige belangstelling kunnen wekken. En ongetwijfeld zal zich bij velen de indruk vestigen dat, waar bij het heerschen van (over het algemeen) zoo gebrekkige wettelijke regeling op dit gebied, de exploitatie van stoomtramwegen in ons land zoo weinig ernstige stof tot klagen oplevert, een algemeene Rijks-wet op de inrichting en het gebruik van trambanen op publieke wegen veilig kan worden gemist. Een goede keuze van directiën, een zorgvuldige opleiding van en een goede controle op de beampten, in één woord het welbegrepen eigenbelang der ondernemingen, deze factoren, preventief werkend, zullen zeer waarschijnlijk niet nalaten het op den duur in deugdelijkheid van meestal repressief werkende wettelijke bepalingen, hetzij dan goede of gebrekkige, te winnen.

Voor mogelijke onnauwkeurigheden vraag ik vriendelijk verschooning.

Jhr. J. HORA SICCAMA TOT DE HARKSTEDÉ.

*Gedelegeerd Commissaris der Stoomtramweg-
Maatschappij „Oldambt-Pekela”*

DRIEBERGEN, Maart 1889.

VERORDENINGEN

IN ZAKE DE

EXPLOITATIE VAN TRAMWEGEN,

ZOOALS DIE ZIJN SAMENGESTELD

DOOR DE VERSCHILLENDE

Provinciale Gouvernemen ten.

<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>
De ondernemers van het vervoer over eene trambaan zijn verplicht er zorg voor te dragen, dat op de locomotieven haar dienstgewicht en op de wagens hun eigen gewicht en hun maximum draagvermogen op duidelijke en ge makkelijk waarneembare wijze zijn aangegeven. Het is verboden wagens boven dit maximum draagvermogen belast, over de trambaan te vervoeren of te doen vervoeren. De ondernemers van het vervoer over eene trambaan zijn verplicht er zorg voor te dragen, dat het voertuig of het voorste van de aan elkaar verbonden voertuigen, welke over de baan worden bewogen, voorzien zij van een ten genoegen van Ged. Stat. doelmatig remtoestel en van het tot bediening noodige personeel, ten genoegen van Ged. Stat. Ged. Stat. kunnen, wanneer zij zulks noodig achten, voorschrijven dat ook de achterste wagen van een remtoestel (niet	Eischt dat elke locomotief voorzien zij van een door Ged. Staten goedgekeurd doelmatig remtoestel <i>Zie N.-Holland.</i>		Eischt een of meer remtoestellen, des dat stilgehouden kan worden binnen een afstand van 10 Meter.

EL
afzo
stoo
moer
van
krac
rem
behu
bedi
in s
of h
tuig
binn
van
stilh

<i>nt.</i>	<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>
of den, den nen 10	Elke trein en elk afzonderlijk rijdend stoom- of voertuig moet voorzien zijn van een of meer krachtig werkende remtoestellen, met behulp waarvan het bedienend personeel in staat is den trein of het voer- of stoomtuig op elk oogenblik binnen den afstand van 10 Meter te doen stilhouden.	Eischt een remtoestel aan het eenige voertuig, aan het voorste bij aankoppeling en tevens aan het achterste bij een trein.		

<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>
doelmatig en niet goedgekeurd?) voorzien zij, en dat zich aan alle wagens veiligheidskettingen bevinden, van naar hun oordeel voldoende stevigheid. De bestuurder van den trein is alsdan verplicht er zorg voor te dragen, dat deze kettingen gedurende het rijden zijn aangehaakt. Onder rijden is hier niet begrepen de beweging noodig tot het rangeeren van treinen op stations, halten of wisselplaatsen. De ondernemers van het vervoer over eene trambaan zijn verplicht er zorg voor te dragen dat het voertuig of het voorste der aan elkaar verbonden voertuigen, die over de baan worden bewogen, voorzien zijn van een luid klinkende klok of van een ander door Ged. Stat. goed te keuren geluidsignaal, waarvan de klank op een afstand van minstens 50 Meter duidelijk hoorbaar is. De voerman of machinist is verplicht voortdurend of bij korte tusschenpoozen de geluidsig-	Spreekt van verbindingskettingen. Op elke locomotief moet een luid klinkende bel aanwezig zijn. Eischt tijdig waarschuwen bij achteroprijden van rijtuigen, paarden, vee en voetgangers. Ged. Staten kunnen bepalen: 1e op welke wijze door signalen de nadering van den stoomtram wordt aangekondigd. 2e dat na zonsondergang lantarens worden gebrand op plaatsen waar de trambaan de wegen kruist. Zie <i>N.-Holland</i>, wat betreft letters <i>a b en e</i>.	Bestuurders van tramwagens zijn verplicht: <i>a.</i> Voetgangers, ruiters, bestuurders van rij- of voertuigen, geleiders of drijvers van paarden of ander vee, wier paarden, vee, rij- of voertuigen, of die zelven zich bewegen bij, op of tusschen de spoorstaven, bijtijds te waarschuwen; <i>b.</i> Zooveel mogelijk te vermijden alles wat het schichtig worden van paarden of ander vee kan bevorderen; <i>c.</i> zich te onthouden van het maken van schelle geluiden en van het uitlaten	Eischt het geven van geluidsignalen door klok, bel of dergelijke, om de nadering van stoomtuig of trein aan te kondigen bij de krommingen der wegen, bij de kruisingen van den tramweg met andere wegen, bij het ontmoeten of voorbijrijden van andere voertuigen, en in het algemeen wanneer de spoorweg niet vrij is.

Best
tramw
machi
verpli
a. b
oprijd
voertu
reden
paard
dreve
voetg
laatst
stuure
of dri
en v
dieren
waars
midde
doeltr
signa
b. b
van
de tr
wege
kruis

	<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>	<i>Utrecht.</i>
ven alen der- ade- tuig kon- om- gen, van met het rbij- dere het er de ij is.	Bestuurders van tramwagens of de machinisten zijn verplicht: <i>a.</i> bij het achteroprijden van rij- en voertuigen, van be- nalen gegeven wor- paarden, van ge- den in geval van: drevan vee of van Zie <i>N.-Holland.</i> voetgangers, deze <i>a.</i> (ook over- en laatsten en de be- uitwegen, zoo open- stuurders, geleiders bare als particu- of drijvers der rij- liere, wanneer de en voertuigen en naderendetramniet dieren bij tijds te zichtbaar is); waarschuwen door <i>b.</i> en <i>c.</i> (voor middel van een zooveel de gebou- doeltreffend geluid- wen niet meer dan signaal; twee Meter van den <i>b.</i> bij het naderen weg afstaan); van punten, waar <i>d.</i> (bij het achter- de tramweg over- oprijden van voer- wegen of toegangen tuigen, paarden en kruist of langs hui- vee);	Eischt aan het eenige of voorste voertuig een luid klinkende bel op 50 Meter afstands duidelijk hoorbaar, en dat geluidsig- nalen gegeven wor- den in geval van: Zie <i>N.-Holland.</i> <i>a.</i> (ook over- en uitwegen, zoo open- stuurders, geleiders bare als particu- liere, wanneer de naderendetramniet zichtbaar is); <i>b.</i> en <i>c.</i> (voor zooveel de gebou- wen niet meer dan twee Meter van den weg afstaan); <i>d.</i> (bij het achter- oprijden van voer- tuigen, paarden en vee);	Gelijkkluidend met <i>a.</i> en bijna gelijk- kluidend met <i>b.</i> van <i>Zeeland.</i>	De bestuurders van tramwagens zijn verplicht om: vóór zijnde andere rij- of voertuigen, van welken aard ook, paarden onder- den man of voet- gangers bijtijds te waarschuwen, op de wijze door de be- voegde macht voor- geschreven; alles te vermijden wat paarden kan doen schrikken.	De bestuurders van wagens of de machinisten zijn verplicht: bij het achterop rijden van bestuur- ders van rij- ofvoer- tuigen, ruiters, ge- leiders van paarden, veedrijvers of voet- gangers, dezen bij tijds te waarschu- wen op de wijze door Ged. Staten, op verzoek van den concessionaris van den tramweg te be- palen en door de zorg van de bestu- ren der Gemeenten, in wier gebied de tramweggelegen is, bij openbare aan- kondiging bekend te maken.

<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>
nalen te geven, en daarmede te beginnen op 25 Meter afstand: <i>a.</i> bij het naderen van kruiswegen, van enge bochten of van bruggen; <i>b.</i> bij het naderen van alleenstaande of aaneengesloten gebouwen, die hun uitgang hebben op den weg, waarin of waarlangs de trambaan ligt; <i>c.</i> bij het rijden langs aaneengesloten gebouwen; <i>d.</i> op bekwamen afstand van andere rijtuigen of van ruiters, die zich vóór den rijdenden tramwagen op de trambaan of op den weg nevens die baan bevinden; <i>e.</i> telkens wanneer dit ter waarschuwing van voerlieden of van voetgangers door de voorzichtigheid geboden wordt. De ondernemers van het vervoer over eene trambaan zijn verplicht er zorg voor te dragen, dat tusschen zonsonder- en opgang de wagen of de voorste der aan elkander verbonden wagens, die over de baan worden voortbewogen, voorzien	Eischt van zonsonder- tot zonsopgang dat de locomotief voorzien zij van twee helderwitte lichten en de achterzijde van den wagentrein van een helder gekleurd licht.	van stoom indien zich in de onmiddellijke nabijheid paarden of ander vee bevinden. Bij het naderen tot en het rijden over snij- en aansluitingspunten, regelen Ged. Stat. waarschuwingssignalen, maximum van snelheid en andere veiligheidsmaatregelen.	Eischt van af een half uur na zonsonder- tot een half uur vóór zonsopgang 2 vooropgeplaatste helder witte lichten en een rood licht achteraan.

<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>	<i>Utrecht.</i>
zen rijdt, waar weg overgangen plaats hebben en waar bochten te doorrijden zijn op plaatsen waar de openbare weg zelf sterk ombuigt, de aankomst van den tramwegtrein of wagen op genoegzamen afstand tot waarschuwing van het publiek, door een passend geluidsignaal kenbaar te maken.	en e, alsmede bij het oversteken van een weg.			
Eischt van zonsopgang verlichting van de voorzijde der wagens, machines of treinen door 2 helder brandende roodelichten en aan de achterzijde door één helder brandend blauw licht.	Eischt aan het voorste rijtuig 1 wit licht, bij stoomtrammen 2 witte lichten, en achter aan 't eenige voerhielder brandende tuig of den trein 1 helder rood licht, maar stelt den tijd van één uur na zonsopgang tot één uur vóór zonsopgang.			De (Hoofd-)conductor is verplicht (en wordt bij verzuim gestraft) van zonsopgang de voorzijde van de (hunne) wagens, machines of treinen te voorzien van 2 helder brandende witte lichten en de achterzijde

<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>
zijn van een of meer heldere lichten, minstens 2 Meter boven de baan verheven. De achterzijde van het voertuig of van den wagentrein moet voorzien zijn van een helder gekleurd licht. Het is verboden tusschen zonsonder- en opgang wagens over de trambaan te vervoeren, die niet van bovenbedoelde lichten zijn voorzien. Bij beweegbare bruggen, waarover trambanen loopen, moeten ten genoegen van Ged. Stat. sein- toestellen worden geplaatst en bediend, in dier voege, dat de geleider van het voertuig of van het voorste der aan elkander verbonden voertuigen die over de baan worden voortbewogen, op een afstand van minstens 50 Meter reeds kunne zien of de brug al dan niet behoorlijk gesloten is. Het is verboden op de trambanen locomotieven te bezigen tot het voortstuwen van wagens of wagentreinen dan alleen op de tot rangeeren bestemde plaatsen of bij vol-	Zie <i>N.-Holland.</i>	Waar Ged. Stat. het noodig oordeelen, worden remtoestellen, geluidsignalen of lichtseinen gebruikt, ingericht naar een door Ged. Stat. goedgekeurd model.	

<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>	<i>Utrecht.</i>
	Eischt hetzelfde bij zwaren mist. Stelt voor den treinbestuurder gelijke verplichting als <i>N.-Holland</i> bij het bezigen van mechanische beweegkracht, doch maakt geen uitzondering voor werksporen.			van één helder brandend blauw of groen licht; echter kan bij tramwagens, door trekdieren voortbewogen, in plaats van 2 witte lichten, aan de voorzijde volstaan worden met één wit licht, mits boven aan de voorzijde van die wagens tevens een kleiner rood licht zichtbaar zij

<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>
strekke onvermijdelijkheid. Voor werksporen kunnen Ged. Staten afwijking van deze bepaling toestaan. Het is verboden op de trambanen stoomfluiten te hebben. Het is verboden op de trambanen te rijden met locomotieven, waarvan de schoorsteen niet voorzien is van één naar het oordeel van Ged. Stat. voldoende gesloten vonkenvanger. Het is verboden een trambaan met een locomotief te berijden, zonder dat, behalve de machinist, nog één persoon aanwezig zij, geschikt om den machinist bij te staan en des noods te vervangen. Met geenegrootere snelheid mag op de trambanen worden gereden dan van: 7½ Kilometer in het uur, bij het rijden langs aaneengesloten gebouwen, overbruggen, bij kruising of oversteken van wegen, bij het voorbij-	Het is verboden op de locomotieven stoomfluiten te gebruiken. Stelt gebruik van coaks als brandstof verplichtend behoudens door Ged. Stat. geautoriseerde afwijking. Zie <i>N.-Holland.</i> Zie <i>N.-Holland</i> 1e en 3e alinea.	De rookverbranding moet zoo volledig mogelijk plaats hebben. Permitteert in bebouwde kommen geen hoogere snelheid dan van 8 Kilometer in het uur.	Zie <i>Noord-Holland.</i> De locomotieven moeten zoodanig zijn ingericht dat de rookverbranding zoo volledig mogelijk plaats hebbe, en moeten zijn voorzien van aschbakken, zoo dat geen vuur noch asch op den weg kunnen vallen. Verder als <i>Z.-Holl.</i> Eischt op ieder stoomtuig twee personen die het kunnen besturen. Staat in bebouwde kommen geen hoogere snelheid toe dan van 7½ Kilometer in het uur, en verbiedt het loslaten van stoom bij 't naderen of voorbijrijden van rij- of voertuigen met een of meer paarden bespannen.

	<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>	<i>Utrecht.</i>
nd.	Zie <i>N.-Holland.</i>			Zie <i>N.-Holland.</i>	
ven zijn de zoo lijk en zien zoo noch weg	Zie <i>N.-Brabant.</i> (1e alinea.) De minst rook- gevende brandstof moet worden gebe- zigd.	De rookverbran- ding moet zoo volledig mogelijk plaats hebben. Vuur noch asch mogen op den weg vallen noch stuiven.		Zie <i>N.-Brabant.</i> (1e alinea.)	
oll. eder per- kun-	Gedurende de uit- oefening van den dienst moet, indien Ged. Stat. dit voor- schrijven, behalve de machinist steeds op elke machine nog een persoon aanwezig zijn, ge- schikt om den ma- chinist bij te staan en desnoods te ver- vangen.	Eischt bij stoom- trammen, behalve den machinist, nog een beambte op den trein.			Eischt op de machine een twee- den persoon ge- schikt tot vervan- ging. (Straft bij ver- zuim den onder- nemer.)
uwde hoo- e dan meter ver- n van made- rijden nigen meer nnen.	Het is verboden grootere snelheid aan te nemen dan in de vergunnings- of toestemmings- besluiten is toege- staan, nl. 15 Kilo- meter in het uur.	Regelt bij het bezigen van me- chanische beweeg- kracht de ma- ximum-snelheid op 5½ Kilometer in het uur bij het rijden langs dicht aan den weg staande ge- bouwen, die hun uitgang hebben op	De bestuurders van tramwagens zijn verplicht om in dorpen, gehuch- ten, bebouwde kom- men (buurten) en overal waar de voorzichtigheid dit eischt, in gematig- den draf, — of, is stoom de beweeg-	Het vervoer op stoomtramwegen mag met geen groo- tere snelheid ge- schiedten dan van hoogstens 15 Kilo- meter in het uur, en op die gedeelten van wegen, die door Ged. Stat. bij een in het provinciaal	Bepaalt een maxi- mum snelheid van 15 Kilometer in het uur, en laat aan plaatselijke veror- deningen het ma- ken van bepalingen over. Verplicht trambe- stuurders of machi- chinisten, bij het

<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>
rijden van andere voertuigen of van ruiters, bij zwaren mist en bij het voortstuwen van tramwagens door eene locomotief. 10 Kilometers in het uur, vóór zonsop- of na zonsondergang, bij het rijden op andere dagen en uren dan die waarvan openbare aankondiging is geschied, ingevolge Art. 3 letter <i>f</i> der wet van 23 April 1880 (Stbl. n^o. 67); 15 Kilometers in het uur, in alle andere dan de boven aangegeven omstandigheden. Aan Ged. Stat. wordt het overgelaten voor bijzondere gevallen te bepalen dat het vervoer met mindere snelheid dan de boven aangegeven maxima zal moeten geschieden. Het is verboden bij het voorbijrijden van andere voertuigen of van ruiters, uit de locomotieven van stoomtrammen stoom of rook te doen ontsnappen.	<i>Zie Noord-Holland.</i> Het rijden met groo- tere snelheid dan de in deze gevallen door Ged. Stat. bepaalde is op gelijke straffe (zie hierachter) ver- boden. Voor bebouwde kommen kunnen de Gemeenteraden bij- zondere voorschrif- ten vaststellen be- treffende de snelheid De thans (20 Febr. 1889) bestaande blij- ven van kracht. <i>Zie N.-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	zoomede in bebouwde kommen. 10 Kilometer in het uur vóór zonsop- of na zonsondergang, tenzij in geval van nood om een onderweg zijnden trein te hulp te komen. <i>Zie N.-Holland.</i>

	<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>	<i>Utrecht.</i>
nt. wide het of na enzij hoo weg hulp d.		den weg, waarin of waarlangs de tram- baan ligt, over brug- gen, bij kruising of bij oversteken van wegen en bij het voortstuwen van tramwagens. <i>Zie N.-Holland.</i> De verwerkte stoom moet zonder geruisch worden vrijgelaten.	kracht, met halve kracht — te rijden, en daarbij, voor wat de stoomtramwa- gens betreft, een aan den wagen te bevestigen schel aanhoudend te lui- den.	blad te plaatsen be- sluit worden aange- wezen van hoog- stens 10 Kilometer in het uur. Over bruggen mag het vervoer met geen grootere snelheid geschieden dan van hoogstens 90 Meter in de minuut.	voorbijrijden of het ontmoeten van be- spannen rij- of voer- tuigen, paarden en vee, en al datgene te vermijden wat het schrikken der aangespannen, be- reden, geleid of ge- dreven wordende dieren, kan opwek- ken, en, met name bij het bezigen van stoomvermogen, zich te onthouden van het uitlaten van stoom of het maken van schelle gelui- den.

<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>
De bestuurders der tramwagens zijn verplicht de overigens geoorloofde snelheid te verminderen of de wagens te doen stilstaan, waar zulks door de seinen wordt aangegeven, bij versperringen van den weg, bij het naderen van loslopend vee of van schichtige paarden, en in alle andere gevallen, waarin zulks door de voorzichtigheid wordt geboden of door de politie wordt gelast. Bij mist is de bestuurder der tramwagens verplicht onder het rijden de klok voortdurend te luiden of te doen luiden of de andere geluidsignalen voortdurend te doen hooren. Het is verboden: a. Op trambanen voorwerpen te vervoeren die in de breedte buiten de rijtuigen uitsteken, tenzij met bijzondere vergunning der Burgemeesters van elke der betrokken gemeenten en met inachtneming der voorwaarden door dezen daarbij ter verzekering van veiligheid te stellen;	Eischt (alleen bij tegenkomen of voorbijrijden) dat alles worde vermeden wat het schrikken der paarden kan bevorderen. Gelast voor stoomtrammen het stoppen voor rijtuigen, paarden en vee, in geval voerman of geleider hiertoe den wensch te kennen geven. <i>Zie N.-Holland.</i> <i>Zie N.-Holland</i> 1e alinea.	Eischt dat alles worde vermeden wat het schichtig worden van paarden kan bevorderen, en verbiedt in de onmiddellijke nabijheid van paarden of ander vee schelle geluiden te maken en stoom uit te laten. De bestuurders der tramwagens zijn verplicht, indien de spoorbaan niet vrij en onbelemmerd is, stil te houden, of den gang te verminderen tot de baan vrij is. Wat afmeting en samenstelling aangaat, moeten locomotieven en tramwagens beantwoorden aan een door Ged. Staten goedgekeurd model.	Verplicht den treinbestuurder tot stilhouden of vertragen en tot inhouding van stoom bij 't ontmoeten of voorbijrijden van schichtig wordende paarden, bij opeenhoopingen van menschen of bij andere redenen tot voorkoming van ongelukken of wanneer de politie het beveelt. Regelt de hoogte der rijtuigen, die met de lading, niet meer dan $3\frac{1}{2}$ Meter en de breedte, die niet meer dan 2 Meter mag bedragen.

nt.	<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>	<i>Utrecht.</i>
reim- stil- agen g van eten van ende oeen- men- dere rko- kken licie	De bestuurders van tramwagens of de machinisten zijn verplicht: a. bij het voorbijrijden of ontmoeten van bespannen rijen en voertuigen, paarden en vee te vermijden al hetgeen het schrikken der dieren kan opwekken, en te dien einde desnoods den gang van het tramvoertuig of van het stoomtuig te vertragen of dezelve te doen stilhouden; b. bij het niet vrij en onbelemmerd zijn der trambaan, het voertuig of de machine stil te houden of den gang er van te verminderen tot dat de baan ontruimd zal wezen. Zie <i>Drenthe</i> voor het gehoorzamen aan de bevelen der politie.	Zie <i>Zeeland</i>. 1e alinea. Waar de voorzichtigheid het noodig maakt, of de politie het gelast, moet de overigens geoorloofde snelheid worden verminderd, of zullen de wagens of treidieren moeten stil staan. De treinbestuurders zijn, in het algemeen, verplicht de bevelen op te volgen, die hun door de bevoegde macht in het belang der openbare orde en veiligheid worden gegeven. Stelt de ondernemers er voor aansprakelijk dat de buitenzijden der wagens op $\frac{1}{2}$ Meter afstands van rasterwerken, heggen en boomen, en op 1 Meter afstands van gebouwen verwijderd blijven (N. B. Niet toepasselijk op tramwegen, die op 22 Juli 1884 reeds bestonden.)	De bestuurders van tramwagens en van alle andere rijen en voertuigen moeten onmiddellijk gehoorzamen aan de bevelen der politie, strekkende om botsingen en dergelijke te voorkomen.	Zie <i>Drenthe</i>. De rij- en voertuigen, gebruikt wordende op Tramwegen, aangelegd na het in werking treden van het reglement, mogen met de lading niet breeder zijn dan 2,30 Meter en niet hooger dan 3,50 Meter.	Trambestuurders of machinisten zijn verplicht bij het niet vrij en onbelemmerd zijn van de trambaan den gang der door hen bestuurd wordende wagens of machines te verminderen en zooroodig stil te houden tot dat de baan ontruimd is.

<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>	<i>L.</i>
<i>b.</i> van trambanen gebruik te maken tot truckvervoer, anders dan met vergunning van Ged. Stat. en met inachtneming der deswegens door hen te stellen bepalingen. Van gebouwen die hun uitgang hebben op den weg, waarin of waarlangs de trambaan ligt, moet in den regel die baan steeds zoover verwijderd zijn, dat tusschen die gebouwen en de tramwagens eene vrije begaanbare ruimte overblijve van minstens 1 Meter breed. Ged. Staten kunnen in bijzondere gevallen vergunnen dat van deze bepaling worde afgeweken, en, zoo noodig, aldaar het nemen van buitengewone veiligheidsmaatregelen verplichtend stellen. Het is verboden: <i>a.</i> op de trambanen eenig voorwerp neder te leggen of te werpen, waardoor het verkeer kan worden belemmerd; <i>b.</i> wissels der trambanen, seintoestellen, electrische geleidingen of afsluitboomen te verzetten of te beschadigen, anders		Het is verboden: Zonder last en buiten voorkennis van den concessionaris, op, bij of tusschen de spoorstaven eenig voorwerp te plaatsen, te werpen, neder te leggen of te laten vallen en liggen, dat het verkeer over die staven belemmeren	Het is verboden den doortocht van tramvoertuigen of treinen te belemmeren door op of bij de lijn eenig voorwerp nederte werpen, te leggen of te laten liggen, of in het algemeen iets te doen 't welk hinderlijk of gevaarlijk zou kunnen zijn.	Zie Utre

nt.	<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>	<i>Utrecht.</i>
oden van of nne- f bij voor- pen. laten alge- en 't of nnen	Zie <i>Zeeland</i> en <i>Utrecht</i> 4e alinea	Bijna gelijklui- dend met <i>Noord- Holland.</i>	In alles gelijk aan <i>Utrecht</i> doch zonder de verbeurd- verklaring.	Het is verboden op, bij of tusschen de spoorstaven van den tramweg eenig voorwerp neder te leggen of te werpen of plaatsen, dat het verkeer belemme- ren of daaraan hin- derlijk kan zijn.	Zie <i>Zeeland</i> De rechter is be- voegd zoodanig voorwerp verbeurd te verklaren. Ver- leggen of te werpen biedt de spoorsta- ven, wissels, afslui- tingen of seintoe- stellen, tot den tramweg behooren- de, te beschadigen. Verbiedt insgelijks aan wie daartoe

<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>
dan op last of met goedvinden van de directie of van hare ter plaatse aanwezige beambten; c. valsche signalen te geven		of onveilig maken kan.	
Allen die zich, hetzij alleen, hetzij met rijtuigen, paarden, vee of andere zaken op den trambaan bevinden, zijn verplicht bij het naderen van een tram, de baan met hetgeen zij bij zich hebben te verlaten, zoodra het sein daartoe, door het luiden der klok of ander geluidsignaal van den tram, wordt gegeven.	Ieder bestuurder van een rij- of voertuig, ieder berijder of geleider van een los paard of van vee, en in het algemeen een ieder, komt hij een spoorwagen tegen, of komt hem een spoorwagen achterop, is verplicht om na waarschuwing, de spoorbaan met zijn rijtuig, voertuig, paard of vee dadelijk geheel vrij en onbelemmerd te laten voor den doortocht.	Bij het naderen van tramwagens zijn de bestuurders van rij- of voertuigen, voetgangers, ruiters en geleiders of drijvers van paarden of ander vee verplicht, na waarschuwing door den bestuurder der tramwagens, de spoorbaan voor den doortocht zo spoedig mogelijk geheel vrij en onbelemmerd te laten. (§ 1) Indien de spoorstaven niet met redelijken spoed na waarschuwing geheel vrij en onbelemmerd zijn gelaten, geschiedt een tweede waarschuwing, en zoo vervolgens. (§ 2) Het niet met redelijken spoed vrij en onbelemmerd laten der spoorbaan vormt een overtreding voor iedere keer dat de waarschuwing niet is opgevolgd. (§ 3)	De geleiders van voertuigen, paarden of andere dieren zijn verplicht bij het naderen van een tramvoertuig of trein op de eerste waarschuwing door een geluidsignaal, den spoorweg te ontruimen en met een tusschenruimte van minstens 50 centimeter vrij te laten.

	<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>	<i>Utrecht.</i>
van orden zijn t na tram- n op schu- luid- rweg met imte cen- aten.	Voetgangers, ge- leiders van paarden of andere dieren en bestuurders van rij- en voertuigen zijn verplicht bij het naderen van een tramwegtrein of wagen op de eerste waarschuwing door het geluidsignaal, de trambaan te ont- ruimen en vrij te laten, met inacht- neming van vol- doende tussen- ruimte ter voor- koming van onge- lukken. Op punten waar de tramweg over- wegen of toegangen kruist, waar hij van de eene zijde van den weg naar de andere overgaat en waar hij bochten beschrijft op plaat- sen waar de open- bare weg zelf sterk omhuigt, zijn de be- stuurders van rij- en voertuigen en de	Gelijkkluidend met <i>Zeeland</i> §§ 1, 2 en 3, maar voegt er in § 1 bij „met ge- luidsignalen”.	Bij het naderen van tramwagens moeten de bestuur- ders van rij- of voertuigen, tot de onderneming niet behoorende, het voor deze aange- legd spoor verlaten en evenals ook bij het voorbijrijden, zoodanig uithalen dat de tramwagens zonder oponthoud en ongehinderd hunnen weg kun- nen vervolgen, ter- wijl, ingeval de weg niet vrij is, de be- stuurders van de tramwagens gehou- den zullen zijn stil te houden, totdat de weg vrij is.	<i>Zie Drenthe.</i>	niet bevoegd is, wissels, afsluitin- gen of seintoestel- len tot die wegen behoorende, van stand te doen ver- anderen, of tram- wagens en machi- nes in beweging te brengen, en in het algemeen iets te doen wat voor het verkeer gevaarlijk zou kunnen zijn. Bij het naderen van tramwagens of machines zijn de bestuurders van rij- of voertuigen, rui- ters, geleiders van paarden, veedrij- vers en voetgan- gers verplicht de trambaan met hun- ne rij- of voertuigen, paarden en vee in tijds te ontruimen, tot het onbelem- merd laten voort- gaan van de tram- wagens en machi- nes, en daartoe, op voldoenden afstand van de baan ver- wijderd te blijven.

<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>
Het is verboden op de trambanen gebruik te maken of te doen maken van andere voertuigen of met behulp van een andere beweegkracht dan waartoe door Ged. Stat. vergunning is verleend, of die in gebruik waren vóórdát zoodanige vergunning werd gevorderd. Overtreding wordt gestraft met hoogstens 12 dagen hechtenis of hoogstens f 75.— boete. De voorwerpen, waarmede de overtreding gepleegd is worden in beslag genomen, en kunnen, zoo zij aan den veroordeelde toebehooren, worden verbeurd verklaard.	Verbiedt het aanwenden van andere beweegkracht dan bij de betrekkelijke vergunning is toegestaan. Bij overtreding hoogstens f 75 boete of hoogstens 12 dagen hechtenis.	Ged. Staten bepalen, op verzoek van den ondernemer, welke signalen als waarschuwingsteeken zullen gelden, en doen deze bepaling aankondigen in elke gemeente op wier gebied de tramweg zich bevindt. (§ 4). Zie <i>Z.-Holland.</i> Boete hoogstens f 75,— of hoogstens 7 dagen hechtenis.	Stelt een spoorwijdte van 1.067 Meter vast. Ged. Stat. beslissen over bewaking en onderhoud van den tramweg, het daartoe benodigde personeel en de regeling van diens werkzaamheden.

geleid
den of
verpli
neer
van o
trein
baar v
bij d
conce
plaats
duide
stiltel
Ver
wende
bewee
bij de
vergu
stem
ten zij
Bij
hoogs
boete
7 dag
De
waar
tredin
kunne
beurd

<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>	<i>Utrecht.</i>
geleiders van paarden of andere dieren verplicht, om, wanneer de aankomst van den tramweg-trein of wagen kenbaar wordt gemaakt bij de door den concessionaris geplaatste of aangeduide halte-teekens stiltehouden. Verbiedt het aanwenden van andere beweegkracht dan bij de betrekkelijke vergunnings- of toestemmings-besluiten zijn aangewezen Bij overtreding hoogstens f 75.— boete ^{en} of hoogstens 7 dagen hechtenis. De voorwerpen, waarmede de overtreding gepleegd is, kunnen worden verbeurd verklaard.				Verbiedt dat de tramwegen gebruikt zullen worden tot het vervoer van andere spoorwagens of machines dan die door den concessionaris van den bereiden tramweg worden (of <i>moeten</i> worden) toegelaten. Bij overtreding hoogstens f 75 boete of hoogstens 7 dagen hechtenis. Verbeurdverklaring toegelaten.

<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>
			Sneeuw en ijs moeten weggeruimd worden naar de buitenzijde van den weg, zoo dat niets er van op de bestrating of begrinting gebracht worde.

L

Zie

De
 ris is
 goed
 wijze.
 van a
 ten,
 zichtb
 aantel
 elken
 voor
 van
 stemd
 kers
 nadru
 schuw
 gevaar
 a. d
 nentet
 verlat
 in bev
 b. h
 nig an
 deel b
 van de
 steken
 zelve i
 c. d
 verlat
 waar
 op d
 aanwe
 schen
 behoo
 wissel
 der
 overtu
 dat d

<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>	<i>Utrecht.</i>
Zie <i>N.-Brabant.</i> De Concessionaris is verplicht op goed verstaanbare wijze, door middel van aanplakbiljetten, op duidelijk zichtbare plaatsen aantebrengeu, in elken tramwagen voor het vervoer van personen bestemd, de gebruikers daarvan met nadruk te waarschuwen tegen het gevaar van: <i>a.</i> den wagen binnentetreden of te verlaten terwijl hij in beweging is; <i>b.</i> het hoofd of eenig ander lichaamsdeel buiten het profiel van den wagen uit te steken, zoolang dezelfde in beweging is. <i>c.</i> den wagen te verlaten op punten waar dubbel spoor op den tramweg aanwezig is of tusschen de sporen behoorende tot de wisselplaatsen, zonder zich vooraf overtuigd te hebben dat de baan vrij is.				

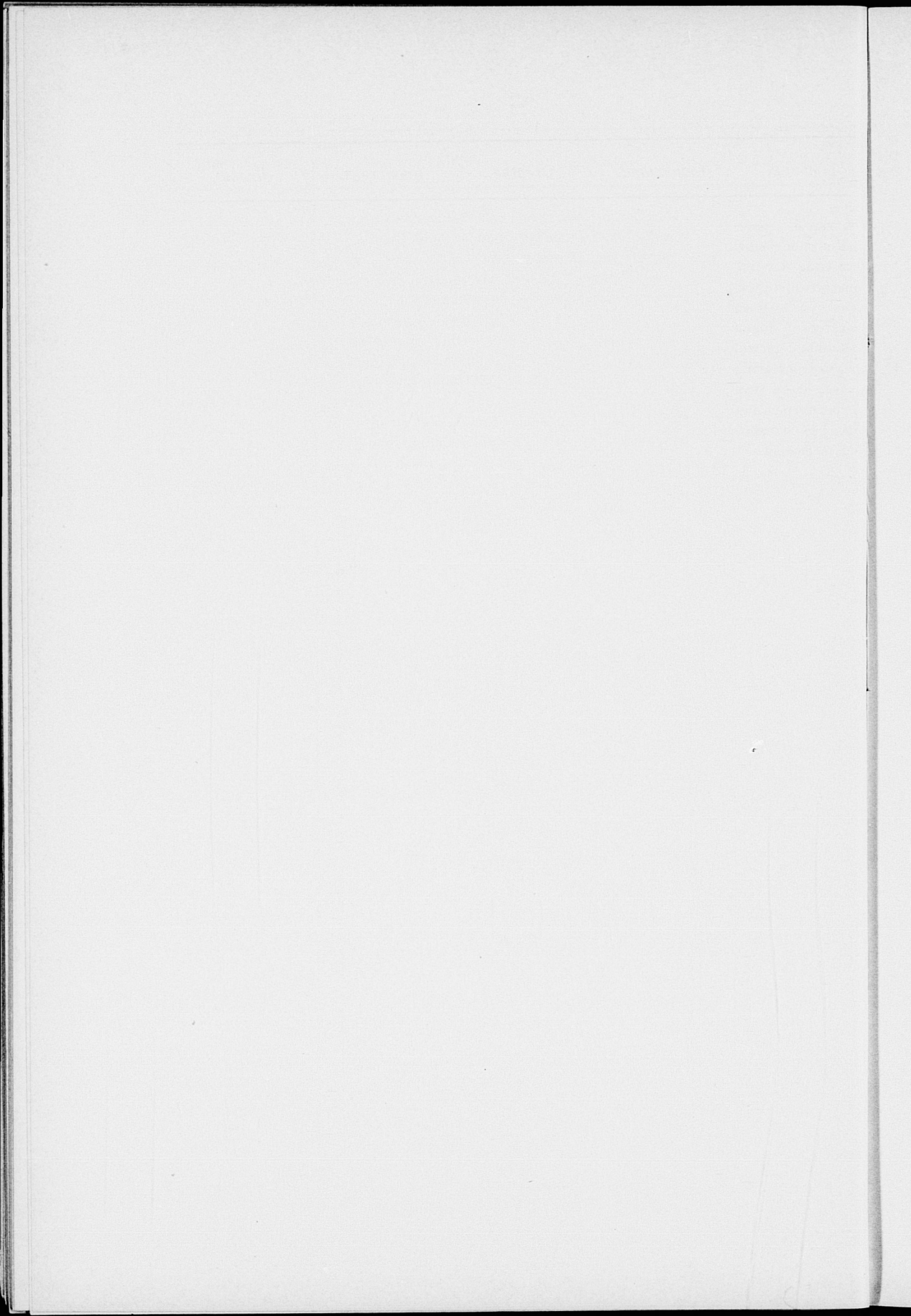
<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>
Overtreding van bovenstaande politie-bepalingen wordt gestraft met hechtenis van hoogstens 12 dagen of hoogstens <i>f</i> 75 boete.	Straft verzuim van tijdig waarschuwen, doen schrikken van paarden, weigeren van verlangden stilstand, bij voorbijrijden of tegenkomen stoom doen ontsnappen, belemmering van doortocht en ongeoorloofd gebruik van brandstoffen met hoogstens <i>f</i> 50, boete of hoogstens 10 dagen hechtenis. Het leggen van rails zonder vergunning of bezigen van niet geautoriseerde beweegkracht met hoogstens <i>f</i> 75, boete of hoogstens 12 dagen hechtenis. Straft gemis van remtoestellen, onvolgende bemanning der locomotief, ontbreken van bel en lichten en niet geven van signalen met hoogstens <i>f</i> 75, boete of hechtenis van hoogstens 12 dagen. Straft het overschrijden der vastgestelde snelheid met boete van hoogstens <i>f</i> 75, of hoogstens 12 dagen hechtenis. Straft het doen voortstuwen van wagens, behalve bij rangeeren, en het niet aangebracht zijn der verbindingskettin-gen met een boete	Straft verzuim van waarschuwen, schrik veroorzaken, doortocht van den tram belemmeren en forceering van belemmering met hoogstens <i>f</i> 10 boete ^{en} of hoogstens 3 dagen hechtenis. Gebruik van andere dan goedgekeurde remtoestellen, geluidsignalen, lichtseinen, locomotieven en tramwagens, zoomede slechte rookverbranding met hoogstens <i>f</i> 50 boete ^{en} of hoogstens 5 dagen hechtenis. Het leggen van rails zonder vergunning, het onveilig maken van de spoorbaan en het gebruik van niet vergunde trekkracht met hoogstens <i>f</i> 75 boete ^{en} of hoogstens 7 dagen hechtenis. In enkele gevallen is verbeurdverklaring voorgeschreven. De straffen worden verhoogd in geval van recidive. Bij het bezigen van een niet goedgekeurde locomotief kan deze in beslag genomen worden, en Ged. Staten zijn bevoegd (in den regel na waar schuwing) des noods op kosten van den overtreder te doen wegnemen, beletten	Straft overtreding van bovenstaande politie-bepalingen met hoogstens <i>f</i> 50, boete.

t.	<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>	<i>Utrecht.</i>
ling po- met ete.	Straft belemmering doortocht van den tram en niet stilhouden bij voorgeschreven halte- teekens, zoomede ongehoorzaamheid aan de politie met hoogstens <i>f</i> 10, boete ^{en} of hoogstens 3 dagen hechtenis; verzuim van waarschuwen bij 't passeeren van huizen, overwegen en bochten, schrik veroorzaken en forceering van belemmering met hoogstens <i>f</i> 50 boete en hoogstens 7 dagen hechtenis; gemis van remtoestellen, onvoldoende bediening der machine, verzuim van waarschuwen bij achteroprijden, onvoldoen de treinverlichting, ongeoorloofd gebruik van brandstoffen, slechte rookverbranding, gebruik van de stoomfluit, verzuim van waarschuwen tegen gevaar door aanplakbiljetten en onvoldoendesneeuw opruiming met hoogstens <i>f</i> 25 boete en hoogstens 3 dagen hechtenis; Rails leggen zonder vergunning, ongeoorloofde snelheid, onveilig ma-	Straft onvoldoende treinverlichting, verzuim van waarschuwen, schrik veroorzaken, en ongehoorzaamheid aan de bevelen der politie met hoogstens <i>f</i> 10, —, boete; verzuim van voortstuwen van wagens en ongeoorloofde snelheid met hoogstens <i>f</i> 50 ^{en} of hoogstens drie dagen hechtenis; slechte rookverbranding, geruisch makende stoomuitlating, te geringe afstand tusschen de tramwagens en de rasterwerken, heggen en boomen, gemis van treinbel, gemis van remtoestellen, onvoldoende bediening der machine, onveilig maken van de spoorbaan, geven van valsche signalen, en onbevoegde ver-zetting of beschadiging der lijnapparaten met hoogstens <i>f</i> 75, — boete ^{en} of hoogstens 7 dagen hechtenis.	Straft belemmering van doortocht tram, forceering van belemmering en ongehoorzaamheid aan de bevelen der politie met hoogstens <i>f</i> 10, boete; verzuim van waarschuwen, schrik veroorzaken, ongeoorloofde snelheid, verzuim van luiden, onveilig maken der spoorbaan, onbevoegde ver-zetting of beschadiging der lijnapparaten en gevaar veroorzaken met hoogstens <i>f</i> 25, boete; rails leggen zonder vergunning, niet geautoriseerde verandering van weegkracht en overdracht onderneming zoomede gemis van vergunning bij verloop der concessie met hoogstens <i>f</i> 75, boete of hoogstens 9 dagen hechtenis.	Straft overtreding van bovenstaande politiebepalingen met hoogstens <i>f</i> 75, boete ^{en} of hoogstens 7 dagen hechtenis. Ged. Stat. zijn bevoegd (in den regel na waarschuwing) te doen wegnemen, beletten of verrichten hetgeen in strijd met de Verordening is „daargesteld,” ondernomen of nagelaten.	Straft ongeoorloofde snelheid, verzuim van waarschuwen, onvoldoende treinverlichting (in dit geval worden de conducteurs extra gestraft met hoogstens <i>f</i> 10, boete of hoogstens 3 dagen hechtenis) en doortocht van den tram belemmeren met hoogstens <i>f</i> 10, boete of hoogstens 3 dagen hechtenis; onvoldoende bediening der machine met hoogstens <i>f</i> 25, boete; Schrik veroorzaken en forceering van belemmering met hoogstens <i>f</i> 50, boete of hoogstens 7 dagen hechtenis; rails leggen zonder vergunning, aanwending van niet-geautoriseerde beweegkracht, zoomede beschadiging en onbevoegde ver-zetting der lijnapparaten met hoogstens <i>f</i> 75, boete of hoogstens 7 dagen hechtenis, terwijl de rechter de voorwerpen, waarmede de overtreding is begaan, kan veroordeeld verklaren.

<i>Noord-Holland.</i>	<i>Zuid-Holland.</i>	<i>Zeeland.</i>	<i>Noord-Brabant.</i>
	van hoogstens <i>f</i> 50. Straft niet luiden in voorgeschreven omstandigheden en het vervoeren van voorwerpen die in de breedte buiten de rijtuigen uitsteken met hoogstens <i>f</i> 25, boete. Straft het gebruik van stoomfluiten met <i>f</i> 10, boete.	of verrichten hetgeen in strijd met de Verordening is „daargesteld”, ondernomen of nagelaten.	

ken v
baan e
verzet
appara
stens j
hoogste
hechte
verbeu
is toe
de voor
welke
ding is

<i>Limburg.</i>	<i>Gelderland.</i>	<i>Drenthe.</i>	<i>Groningen.</i>	<i>Utrecht.</i>
ken van de spoor- baanen onbevoegde verzetting der lijn- apparaten methoog- stens f 75, boete en hoogstens 7 dagen hechtenis, terwijl verbeurdverklaring is toegelaten van de voorwerpen met welke de overtred- ding is begaan.				



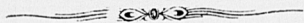
VERORDENINGEN

IN ZAKE DE

EXPLOITATIE VAN STOOM-TRAMWEGEN

IN

eenige Friesche Gemeenten.



Volgorde der Rubrieken.

Bediening Locomotief.

Vereischten Machinist.

Bediening Tramtrein.

Samenstelling der treinen.

Goederenvervoer.

Beweging. Snelheid. Veiligheid.

Seinen en Verlichting.

Verzekering van een onbelemmerd verkeer.

Verschillende bepalingen van orde.

<i>Bolsward.</i>	<i>Opsterland.</i>	<i>Schoterland.</i>	<i>Wonseradeel.</i>
De Locomotief moet worden bediend door een machinist. Niemand mag als machinistdienst doen, die niet minstens één jaar gewerkt heeft in een werkplaats van stoomwerktuigen. De hiertoe strekkende verklaring moet door den chef dier werkplaats afgegeven, bij den Burgemeester ingediend en door dezen gevisseerd worden. Namen en woonplaatsen der machinisten moeten aan het Gemeentebestuur worden opgegeven.	Niemand mag zich op de Locomotief bevinden, dan die met de bediening is belast		Bediening Locomotief. <i>Zie Bolsward.</i> Het is den machinist verboden de locomotief te <i>verlaten</i>. Vereischen Machinist. Niemand mag als machinistdienst doen voor dat hij een bewijs van een ingenieur van het stoomwezen heeft overgelegd, dat hij de daartoe benoodigde bekwaamheden bezit. (Zonder terugwerkende kracht op reeds in functie zijnde machinisten.)

	<i>Aengwirden.</i>	<i>Smallingerland.</i>	<i>Wijmbritseradeel.</i>
el.			
l.	Niemand dan de machinist mag het remtoestel van de locomotief bedienen.	Niemand, dan die daartoe door de Tram-directie is ge-committeerd, mag zich met de bediening der machine belasten.	<i>Zie Bolsward.</i>
nachi- de lo- laten.	Het is den machinist verboden zijn post te verlaten zoolang de locomotief of tramtrein <i>in beweging</i> is.		
n			
ag als t doen en be- inge- stoom- verge- e daar- e be- besit. igwer- t op ie zijn n.)			<i>Zie Bolsward</i> (zonder terugwerkende kracht op reeds in functie zijnde machinisten). De door den Burgemeester gevisceerde verklaring moet door den machinist op de eerste aanvraag ver- toond worden aan de be- ambten met het opsporen en constateeren van de over- treddingen dezer verorde- ning belast. <i>Zie Bolsward.</i>

<i>Bolsward.</i>	<i>Opsterland.</i>	<i>Schoterland.</i>	<i>Wonseradeel.</i>
Op iederen tramtrein moet (minstens) een conducteur dienst doen. De conducteurs moeten <i>voorzien zijn</i> van dienst-kleeding of onderscheidings-teeken en signaalhoorn. Verbiedt plaatsing van (goederen- bagage- zand- enz.) „wagens” tusschen locomotief en rijtuigen en tusschen de rijtuigen onderling. Op de balcons der rijtuigen mogen geen goederen vervoerd worden. Goederen mogen niet zoo geladen worden dat zij aan de zijden der wagens uitsteken.	De conducteurs moeten steeds het door de Directie voorgeschreven signaaltoestel aan zich hebben. De conducteurs moeten nauwlettend op het materieel toezien, om bij eenig voorkomend gebrek, als anderzins, den machinist ten spoedigste te kunnen waarschuwen.		Bediening tramtrein. <i>Zie Bolsward.</i> <i>Zie Bolsward.</i> Samenstelling treinen. <i>Zie Bolsward.</i> Goederenvervoer. <i>Zie Bolsward...</i> indien met die rijtuigen personen vervoerd worden. <i>Zie Bolsward...</i> der wagens, locomotieven en rijtuigen uitsteken.

	<i>Aengwirden.</i>	<i>Smallingerland.</i>	<i>Wijmbritseradeel.</i>
rein.			
			<i>Zie Bolsward.</i>
			<i>Zie Bolsward.</i>
ng			
der.		De personenwagens moeten direct achter de locomotief geplaatst worden, zoodat de vee-, zand en goederenwagens zich steeds achter de personenwagens bevinden. De sproeiwagen mag echter tusschen de locomotief en de personenwagens geplaatst worden.	<i>Zie Bolsward.</i>
... in- uigen voerd			<i>Zie Bolsward.</i>
... der tieren teken.		Goederen mogen niet <i>buiten de wagens</i> uitsteken.	<i>Zie Bolsward.</i>

<i>Bolsward.</i>	<i>Opsterland.</i>	<i>Schoterland.</i>	<i>Wonseradeel.</i>
In de bebouwde kom mag met geen grooter snelheid gereden worden dan die van een gewoon volwassen persoon, die stapvoets gaat. De Conducteur moet in de bebouwde kom stapvoets naast de machine gaan.	In de personenrijtuigen mogen geen bagage of vrachtgoederen vervoerd worden, die door hun omvang als anderzins hinder voor medereizigers zouden kunnen opleveren. Met geen grootere snelheid dan van 5 K.M. in het uur mag gereden worden in bebouwde kommen, bij 't passeeren van dicht aan den weg staande huizen, bij het doorrijden der tolhekken en bij het passeeren van zijwegen, bochten en bruggen. Indien de weg niet vrij is, of de trekdieren der rij- en voertuigen mochten schrikken, zal de machinist langzaam moeten rijden of zelfs stilstaan. Bij 't elkaar passeeren van twee treinen moet de een stilhouden en bewegingloos blijven staan totdat de ander den	Met geen grootere snelheid dan van 5 K.M. in het uur mag gereden worden, in bebouwde kommen, bij 't passeeren van bespannen rijtuigen en van vee. <i>Zie Opsterland.</i>	Beweging, Snelheid, Veiligheid. <i>Zie Bolsward</i> wat betreft de snelheid in bebouwde kommen. De snelheid moet belangrijk verminderd worden bij het passeeren van wisselplaatsen, overgangen of bruggen. <i>uitgezonderd in bebouwde kommen</i> bij het naderen van vee, of indien om de eene of andere reden de veiligheid dit vereischt. De machinist moet stoppen bij het schrikken van paarden of indien zich op wisselplaatsen, overgangen of bruggen vee bevindt.

<i>Aengwirden.</i>	<i>Smallingerland.</i>	<i>Wijmbritseradeel.</i>
In bebouwde kommen mag met geen grootere snelheid gereden worden dan van 10 K. M. in het uur. Indien en zoolang de spoorbaan niet vrij en onbelemmerd is, moet de machinist den gang verminderen of stilhouden.	Met geen grootere snelheid dan van 5 K.M. in het uur mag gereden worden in bebouwde kommen, alsmede bij het naderen van bochten, wissels, bruggen, rijtuigen en koppels vee. Zoolang de weg, uit welke hoofde ook, niet geheel vrij en veilig is, moeten de treinen stilstaan. <i>Zie Opsterland.</i>	<i>Zie Bolsward.</i> <i>Zie Bolsward.</i>

<i>Bolsward.</i>	<i>Opsterland.</i>	<i>Schoterland.</i>	<i>Wonseradeel.</i>
Niemand mag in beweging zijnde rijtuigen of wagens verlaten of bestijgen.	wissel geheel heeft vrijgemaakt. <i>Zie Bolsward</i>	Niemand mag in beweging zijnde wagens bestijgen of verlaten, noch aan een ander daartoe hulp verleen. Voor het onderweg in- of uitlaten van passagiers moeten de trammen worden stilgehouden.	<i>Zie Bolsward.</i>
	Alvorens door te rijden moeten de conducteurs aan tengevolge van schrikken, als anderzins, in gevaar verkeerenden hulp en bijstand verleen.	<i>Zie Opsterland.</i>	De machinist moet stoppen tot het in- of uitlaten van passagiers, waar dezen het verkiezen, tenzij dit in strijd mocht zijn met de veiligheid.
			Buiten de bebouwde kommen mag met geen grootere snelheid gereden worden dan van 15 K.M. in het uur.
			Beweging, Snelheid, Veiligheid. (Geluidsignalen.)
De Machine moet voorzien zijn van een luid klinkende bel.			<i>Zie Bolsward.</i>
De Machinist mag alleen geluidseinen geven met de bel.	Voor het geven van geluidseinen moet bij voorkeur van de bel gebruik gemaakt worden.		

<i>Bolsward.</i>	<i>Opsterland.</i>	<i>Schoterland.</i>	<i>Wonseradeel.</i>
De machinist moet luiden bij het naderen van zijstraten, bruggen of krommingen; idem van rij- en voertuigen en personen, die zich op, tusschen of bij de rails bevinden.	Zie <i>Bolsward.</i> en bij het passeeren van dicht aan den weg staande huizen en bij het naderen van tolhekken. Het signaalgeven moet dadelijk gestaakt worden als nabijzijnde paarden of andere beesten schrikken. Er mag geen stoom noch water uit de machine uitgelaten worden in de bebouwde kommen, bij 't passeeren van bruggen, rij- of voertuigen, bochten, zijwegen en tolhekken.	Met de bel moet geluid worden bij 't passeeren van bespannen rij- en voertuigen of van vee: in bebouwde kommen en op die bogen in den weg, waar gebouwen of boomen het uitzicht belemmeren, zoomede des nachts moet van tijd tot tijd met de bel geluid worden. Daarentegen moet voortdurend geluid worden bij mistig weder, sneeuwjacht of andere omstandigheden, waardoor de tram op een afstand van 300 Meter niet duidelijk zichtbaar is. Met de bel mag niet geluid worden wanneer een paard dat schrikt in de nabijheid is. Bij 't passeeren van bespannen rij- en voertuigen of van vee mogen geen seinen met stoom gegeven, geen stoom uitgelaten en ook geen buitengewoon geraas gemaakt worden, waarvan het vee kan schrikken.	De machinist moet met de bel luiden onmiddellijk voor het in beweging brengen van de tram, bij het naderen van overgangen, wissels, bruggen en bochten, bij het naderen van personen of vee binnen een afstand van 100 Meter, en gedurende het rijden door een bebouwde kom. De machinist mag niet met de bel luiden wanneer de tram zich nevens paarden bevindt De machinist mag geen stoom laten vliegen noch de klep van den aschbak of de vuurdeur openzetten of geopend houden wanneer zich binnen den afstand van 50 Meter vee (except schapen) op den weg bevindt
Niemand mag de door het trampersoneel te geven seinen nabootsen.	Zie <i>Bolsward.</i>	Zie <i>Bolsward.</i>	Zie <i>Bolsward</i>

Aengwirden.

De machinist moet door luiden met de bel zijne aanwezigheid tijdig aankondigen bij bochten of krommingen, bij bruggen en zijwegen en bij het achterop rijden van door paarden getrokken rijtuigen.

Hij moet voetgangers, ruiters, bestuurders van rijen voertuigen, geleiders of drijvers van vee, wier vee, rij- en voertuigen zich bij, op of tusschen de spoorstaven bevinden, bij tijds waarschuwen zich te verwijderen.

Smallingerland.

De bestuurders van tramrijtuigen zijn verplicht vóór het in beweging brengen daarvan of bij het naderen daarmede van overgangen, zijwegen, wissels, bruggen, bochten en bebouwde kommen helder met de bel te luiden.

Zie *Aengwirden*... door het helder luiden der bel.

Zie *Opsterland*.

Wijmbritseradeel.

Zie *Bolsward*.

De machinist moet zoo veel mogelijk alles verwijderen wat het schrikken van vee kan bevorderen.

Zie *Aengwirden*.

...of in het algemeen het veroorzaken van ongelukken...

De bestuurders van tramrijtuigen zijn verplicht zich te onthouden van het maken van schelle geluiden en het uitlaten van stoom indien zich in de nabijheid of op eenigen afstand paarden of ander vee op den weg bevinden.

Zie *Bolsward*.

De aschbak en de vuurhaard moeten gedurende het rijden gesloten blijven.

Zie *Bolsward*.

<i>Bolsward.</i>	<i>Opsterland.</i>	<i>Schoterland.</i>	<i>Wonseradeel.</i>
	Bij het opduwen van rijtuigen anders dan door personen, moet op het voorste rijtuig een persoon aanwezig zijn voorzien van (bij voorkeur) een bel, die bezigende in de gevallen hierboven omschreven. Deze bepaling geldt niet bij 't rangeeren.	De locomotief mag — except bij 't rangeeren — nimmer duwen. De beweegbare bruggen blijven in den regel gesloten. Ze worden slechts op verzoek van belanghebbenden geopend, doch moeten steeds 15 minuten vóór de komst van een trein gesloten zijn. <i>Niemand mag op de locomotief of op de tramwegrij- en voertuigen klimmen.</i>	Niemand mag binnen den afstand van 10 Meter vóór een in beweging zijnde tram over de trambaan loopen. Seinen en Verlichting. Voorgeschreven
Voorgeschreven trein-verlichting tusschen zons-onder- en opgang: a. Voor een locomotief die door rijtuigen of wagens gevolgd wordt: een wit licht midden voor den voorwand der bekleed-	Voorgeschreven trein-verlichting tusschen zons-onder- en opgang en bij zwaren mist (zoowel bij een tramtrein als bij een losse machine) een wit licht aan de voorzijde van de locomotief tot verlichting	Voorgeschreven trein-verlichting tusschen zons-onder- en opgang, bij mist, sneeuwjacht of andere omstandigheden waardoor de tram op 300 Meter afstands niet duidelijk zichtbaar is.	Voorgeschreven treinverlichting tusschen zons-onder- en opgang. a. Voor een losse locomotief: een wit licht vóór en een wit licht achter; b. Voor een tramtrein: een wit licht

	<i>Aengwirden.</i>	<i>Smallingerland.</i>	<i>Wijmbritseradeel.</i>
el. g bin- d van een rijnde tram- even tus er-en losse i wit n wit tram- licht		Voorgeschreven treinver- lichting tusschen zonsonder- en opgang en bij hevigen mist: Elke tramtrein of losse locomotief moet voorzien zijn van een rood licht aan de voorzijde en een groen licht aan de achterzijde.	<i>Zie Bolsward.</i>

<i>Bolsward.</i>	<i>Opsterland.</i>	<i>Schoterland.</i>	<i>Wonseradeel.</i>
De machinist moet luiden bij het naderen van zijstraten, bruggen of krommingen: idem van rij- en voertuigen en personen, die zich op, tusschen of bij de rails bevinden.	Zie <i>Bolsward.</i> en bij het passeeren van dicht aan den weg staande huiszen en bij het naderen van tolhekken. Het signaalgeven moet dadelijk gestaat worden als nabijzijnde paarden of andere beesten schrikken. Er mag geen stoom noch water uit de machine uitgelaten worden in de bebouwde kommen, bij 't passeeren van bruggen, rij- of voertuigen, bochten, zijwegen en tolhekken.	Met de bel moet geluid worden bij 't passeeren van bespannen rij- en voertuigen of van vee; in bebouwde kommen en op die bogen in den weg, waar gebouwen of boomen het uitzicht belemmeren, zoomede des nachts moet van tijd tot tijd met de bel geluid worden. Daarentegen moet voortdurend geluid worden bij mistig weder, sneeuwjacht of andere omstandigheden, waardoor de tram op een afstand van 300 Meter niet duidelijk zichtbaar is. Met de bel mag niet geluid worden wanneer een paard dat schrikt in de nabijheid is. Bij 't passeeren van bespannen rij- en voertuigen of van vee mogen geen seinen met stoom gegeven, geen stoom uitgelaten en ook geen buitengewoongeraas gemaakt worden, waarvan het vee kan schrikken.	De machinist moet met de bel luiden onmiddellijk voor het in beweging brengen van de tram, bij het naderen van overgangen, wissels, bruggen en bochten, bij het naderen van personen of vee binnen een afstand van 100 Meter, en gedurende het rijden door een bebouwde kom. De machinist mag niet met de bel luiden wanneer de tram zich nevens paarden bevindt De machinist mag geen stoom laten vliegen noch de klep van den aschbak of de vuurdeur openzetten of geopend houden wanneer zich binnen den afstand van 50 Meter vee (except schapen) op den weg bevindt
Niemand mag de door het trampersoneel te geven seinen nabootsen.	Zie <i>Bolsward.</i>	Zie <i>Bolsward.</i>	Zie <i>Bolsward.</i>

	<i>Aengwirden.</i>	<i>Smallingerland.</i>	<i>Wijmbritseradeel.</i>
moet iden het gen het ver- rug- bij per- nen 100 ende een	De machinist moet door luiden met de bel zijne aanwezigheid tijdig aankondigen bij bochten of krommingen, bij bruggen en zijwegen en bij het achterop rijden van door paarden getrokken rijtuigen. Hij moet voetgangers, ruiters, bestuurders van rijen voertuigen, geleiders of drijvers van vee, wier vee, rij- en voertuigen zich bij, op of tusschen de spoorstaven bevinden, bij tijds waarschuwen zich te verwijderen.	De bestuurders van tramrijtuigen zijn verplicht vóór het in beweging brengen daarvan of bij het naderen daarmede van overgangen, zijwegen, wissels, bruggen, bochten en bebouwde kommen helder met de bel te luiden. Zie <i>Aengwirden</i>... door het helder luiden der bel. Zie <i>Opsterland</i>.	Zie <i>Bolsward</i>.
mag den ram den mag lie- van de tten den nen 50 cept weg	De machinist moet zoo-veel mogelijk alles verwijderen wat het schrikken van vee kan bevorderen. Zie <i>Bolsward</i>.	Zie <i>Aengwirden</i>. ...of in het algemeen het veroorzaken van ongelukken... De bestuurders van tramrijtuigen zijn verplicht zich te onthouden van het maken van schelle geluiden en het uitlaten van stoom indien zich in de nabijheid of op eenigen afstand paarden of ander vee op den weg bevinden. Zie <i>Bolsward</i>.	De aschbak en de vuurhaard moeten gedurende het rijden gesloten blijven. Zie <i>Bolsward</i>.

<i>Bolsward.</i>	<i>Opsterland.</i>	<i>Schoterland.</i>	<i>Wonseradeel.</i>
	Bij het opduwen van rijtuigen anders dan door personen, moet op het voorste rijtuig een persoon aanwezig zijn voorzien van (bij voorkeur) een bel, die bezigende in de gevallen hierboven omschreven. Deze bepaling geldt niet bij 't rangeeren.	De locomotief mag — except bij 't rangeeren — nimmer duwen. De beweegbare bruggen blijven in den regel gesloten. Ze worden slechts op verzoek van belanghebbenden geopend, doch moeten steeds 15 minuten vóór de komst van een trein gesloten zijn. <i>Niemand mag op de locomotief of op de tramwegrij- en voertuigen klimmen.</i>	Niemand mag binnen den afstand van 10 Meter vóór een in beweging zijnde tram over de trambaan loopen. Seinen en Verlichting. Voorgeschreven
Voorgeschreven trein-verlichting tusschen zons-onder- en opgang: <i>a.</i> Voor een locomotief die door rijtuigen of wagens gevolgd wordt: een wit licht midden voor den voorwand der bekleed-	Voorgeschreven trein-verlichting tusschen zons-onder- en opgang en bij zwaren mist (zoowel bij een tramtrein als bij een losse machine) een wit licht aan de voorzijde van de locomotief tot verlichting	Voorgeschreven trein-verlichting tusschen zons-onder- en opgang, bij mist, sneeuwjacht of andere omstandigheden waardoor de tram op 300 Meter afstands niet duidelijk zichtbaar is.	treinverlichting tusschen zons-onder- en opgang. <i>a.</i> Voor een losse locomotief: een wit licht vóór en een wit licht achter; <i>b.</i> Voor een tramtrein: een wit licht

eel.	<i>Aengwirden.</i>	<i>Smallingerland.</i>	<i>Wijmbritseradeel.</i>
ag bin- nd van ör een zijnde tram- n g. reven g tus der-en n losse en wit een wit n tram- t licht		Voorgeschreven treinver- lichting tusschen zonsonder- en opgang en bij hevigen mist: Elke tramtrein of losse locomotief moet voorzien zijn van een rood licht aan de voorzijde en een groen licht aan de achterzijde.	<i>Zie Bolsward.</i>

<i>Bolsward.</i>	<i>Opsterland.</i>	<i>Schoterland.</i>	<i>Wonseradeel.</i>
ding van de locomotief; <i>b.</i> Voor de rijtuigen: rood licht a/d voorzijde, groen licht a/d achterzijde; <i>c.</i> Voor het laatste rijtuig <i>indien dit een (goederen-) wagen</i> is. een licht aan de achterzijde groen en ter weërszijde wit schijnende; <i>d.</i> voor een losse machine: een wit licht achter (Bolsward regelt brugseinen in Art. 8 der Verordening.) Bestuurders van rij- en voertuigen moeten de spoorbaan vrijlaten, zegge uitwijken om oponthoud te voorkomen.	van het spoor: een rood licht a/d voorzijde; een groen licht a/d achterzijde. B. en W. behouden zich de regeling voor van geluidsignalen of lichtseinen (en remtoestellen). Zie <i>Bolsward.</i>	<i>a.</i> voor een trein: vóór een helder wit licht, aan den top een helder rood licht, achter een helder rood licht; <i>b.</i> rijtuigen inwendig: 2 lichten, die voldoende verlichten, in ieder rijtuig. Men mag met rij- en voertuigen geen brug oprijden noch daarop vee leiden of drijven, wanneer een tram in de nabijheid der brug in aantocht is. Niemand mag binnen de breedte der tramwegen rijden of vee leiden of drijven, wanneer een tram in aantocht is.	vóór den voorwand der bekleeding van de locomotief. <i>c.</i> Voor de rijtuigen: een rood licht voor en een groen licht achter; <i>d.</i> Voor het laatste voertuig, zijnde geen personenrijtuig: een licht aan de achterzijde groen en ter weërszijde wit schijnende Verzekering van een onbelemmerd Verkeer. Bestuurders van rijtuigen of leiders van vee als bij <i>Bolsward.</i>

deel.	<i>Aengwirden.</i>	<i>Smallingerland.</i>	<i>Wijmbritseradeel.</i>
orwand ng van . e rijtuig od licht groen laatste de geer ig: een achter en ter it schijf van een erd . s van leiders bij <i>Bols</i>			
Bij het naderen van een locomotief of tramtrein zijn de bestuurders van rij- of voertuigen, de voetgangers, ruiters en geleiders van vee verplicht — na waarschuwing van den machi-		Ieder voetganger, ruiter, bestuurder van een rijtuig of vrachtkar, leider of drijver van vee is verplicht den weg, aangewezen tot het berijden met tramrijtuigen, te verlaten of te	<i>Zie Bolsward.</i>

<i>Bolsward.</i>	<i>Opsterland.</i>	<i>Schoterland.</i>	<i>Wonseradeel.</i>
	Tramvoertuigen mogen niet op den weg blijven staan.	Bestuurders van rij- en voertuigen en geleiders van vee zijn verplicht onverwijd de bevelen der politie op te volgen, strekkende tot het verzekeren van orde en veiligheid in zake het tramverkeer <i>Zie Opsterland.</i> De tramweg mag niet onbruikbaar gemaakt worden. Er mogen geen zware voorwerpen over de tramwegen gesleept worden. De tramweg wordt dagelijks minstens	Bestuurders van rijtuigen of geleiders van vee, moeten wanneer de tram zich bevindt in of op <i>wissels</i>, bruggen of overgangen, vóór de geplaatste haltseinen stilhouden.

Er mag niets belemmerends op, bij, in of tusschen de rails geplaatst of geworpen worden.

nist
doo
bel
den
mog
onb

Z
zak
loco
gen
weg
voor
zor

el.

*Aengwirden.**Smallingerland.**Wijmbritseradeel.*

nist door 't luiden met een door B. en W goedgekeurde bel — de spoorbaan voor den doortocht zoo spoedig mogelijk geheel vrij en onbelemmerd te laten.

Zonder volstrekte noodzakelijkheid mogen geen locomotieven of tramwagens op de rails langs den weg blijven staan. (Hiervoor moet *de machinist* zorgen.)

doen verlaten zoodra een tramrijtuig hem tot op eenigen afstand genaderd is, en dezen weg geheel vrij te laten, zoodat het tramrijtuig ongehinderd kan doorrijden.

Zie Opsterland.

Zie Opsterland.

Het is verboden de spoorstaven te beschadigen.

van
eiders
n wan-
ch be-
issels,
rgan-
plaat-
n stil-

<i>Bolsward.</i>	<i>Opsterland.</i>	<i>Schoterland.</i>	<i>Wonseradeel.</i>
		éénmaal op kosten der M^U. over zijn geheele lengte geschouwd. B. en W. geven bij 't ontdekken van eenig gebrek aan den tramweg schriftelijk aan de tramdirectie kennis, onder mededeeling van de voorzieningen, die naar hunne meening, getroffen moeten worden.	
	De conducteurs mogen geen beschonken personen in de rijtuigen toelaten. Het rooken in niet rook compartimenten is verboden. Men mag geen geladen vuurwapens in de tramrijtuigen bij zich hebben. Men mag in de personenrijtuigen geen bagage of vrachtgoederen bij zich hebben, die, door hun omvang als anderszins, voor andere reizigers hinder kunnen opleveren. Het trampersoneel is onverwijld geoorzaamheid aan de politie verschuldigd.	Zie <i>Opsterland.</i> Trambestuurders en beambten zijn alle gevraagde inlichtingen aan B. en W. schuldig.	Verschillende bepalingen van orde. Zie <i>Opsterland.</i>

nd.

<i>Bolsward.</i>	<i>Opsterland.</i>	<i>Schoterland.</i>	<i>Wonseradeel.</i>
	Bij 't reinigen der rails in de bebouwde kommen zullen. vuil, sneeuw, enz., niet op straat mogen blijven liggen, maar onmiddellijk door en ten koste van de Mij. moeten worden verwijderd. Op aangewezen plaatsen moeten ge- waarmerkte klachtenboeken voorhanden zijn, die den Burgemeester ten allen tijde zal kunnen inzien.	B. en W. kunnen het gebruik van een tramweg verbieden en den dienst schorsen of staken. In deze gevallen is gehoorzaamheid opgelegd, en moet de beambte, aan wien 't bevel gedaan is, onmiddellijk aan alle hoofdbeambten van de stations langs den weg het bevel overbrengen.	Bij aankomst aan de stations moeten de conducteurs de namen der stations afroepen en den vermoedelijken duur van het oponthoud indien dit langer is dan 5 minuten. In de kantoren der tramwegmaatschappij moeten ge- waarmerkte klachtenboeken voorhanden zijn, en op de eerste aanvraag door den kantoorchef worden verstrekt.

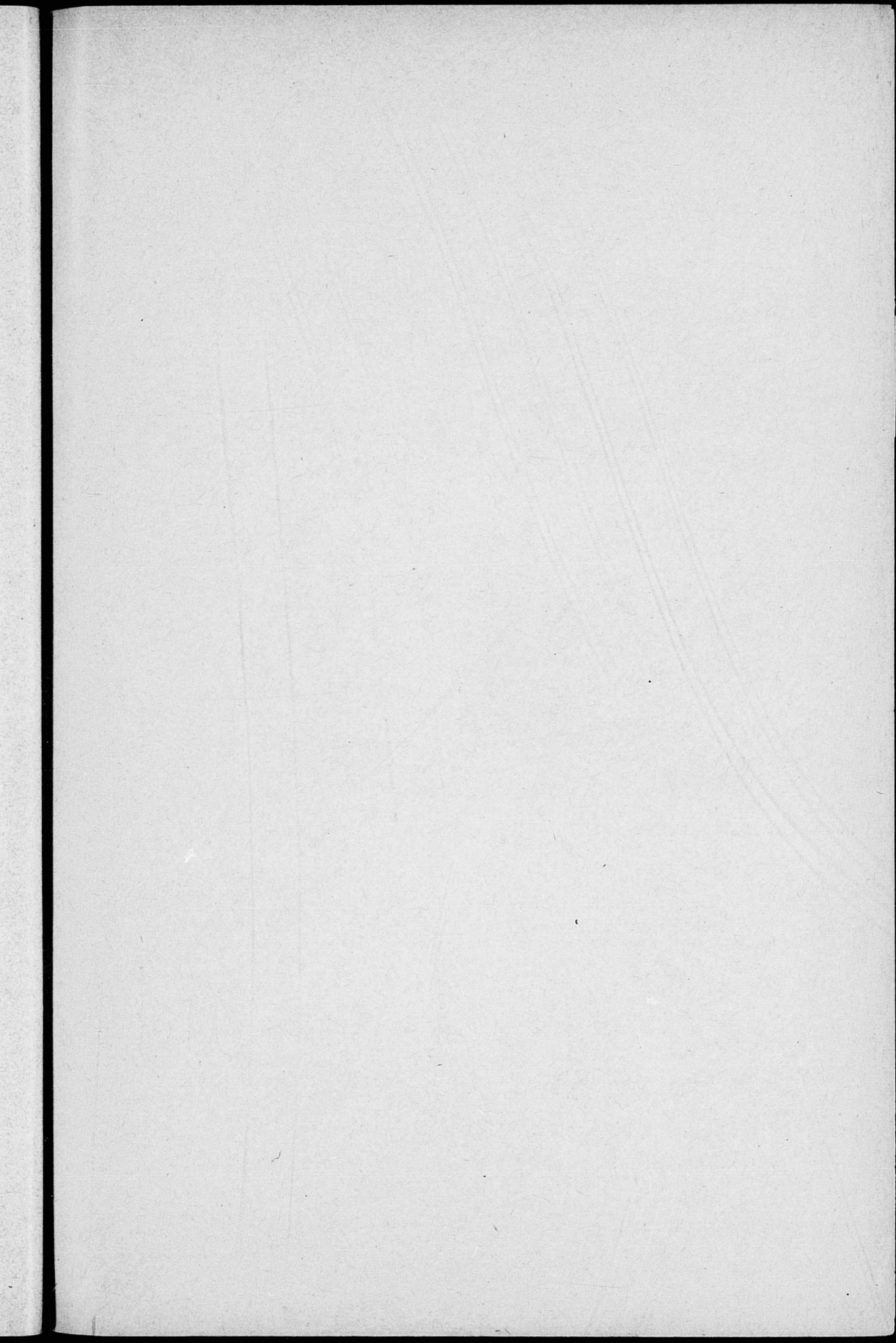
*Aengwirden.**Smallingerland.**Wijmbritseradeel.**Zie Opsterland.*

Het is verboden de tram-
rijtuigen te beschadigen.

Zie Wonseradeel.

2. 4115

2114-63



Stoomdrukkerij HOLDERT & Co., Amsterdam.
